

Foto: Margareta Edqvist

Luddvårlök är Sveriges sällsyntaste vårlök och placerad i hotkategorin sårbar (VU) på den svenska rödlistan över hotade arter. Luddvårlök är fridlyst.

Den blommar i april och maj och vissnar sedan bort snabbt. De gula, stjärnlika blommorna är flocklikt anordnade. Luddvårlöken skiljer sig från övriga svenska vårlöksarter genom att blomskaften och kalkbladens utsida är finhåriga (artnamnet *villosa* betyder luden), blommorna något blekt gula och genom att det ofta bildas groddknoppar i flokken. Blomskaften är

kortare än hos andra vårlökar, vilket gör att växten ofta ger ett kompakt intryck. Luddvårlök, som blir decimeterhög, har två smala basalblad.

Luddvårlök växer ofta i små täta grupper som har bildats genom vegetativ förökning (kloning) och där alla plantor har identiska egenskaper. Det är inte ovanligt att finna sådana helt vegetativa grupper, som bara består av blad utan blommor. Arten sprider sig dels med sidolökar, dels med groddknoppar. Frösättningen är sparsam och uteblir ibland helt.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

- RE – Försvunnen
- CR – Akut hotad
- EN – Starkt hotad
- VU – Sårbar**
- NT – Missgynnad
- DD – Kunskapsbrist

Foto: Margareta Edqvist

Foto: Åke Svensson

Luddvårlök

är sällsynt och har en sydlig utbredning i Sverige. Arten finns på ett tjugotal platser i sydvästra Skåne, i Karlskrona i östra Blekinge, i Oskarshamn och Kalmar i östra Småland samt på ett tiotal lokaler på Gotland. Härutöver har luddvårlök tillfälligt observerats på några få platser i Sverige. Arten återfinns huvudsakligen på kyrkogårdar, i parker och i trädgårdar. På Gotland växer öns största förekomst av denna vårlök i en sandig betesmark.

Luddvårlök uppträdde tidigare även som åkerogräs men är numera extremt ovanlig i åkrar. Effektiva driftsformer, besprutning med kemiska bekämp-

ningsmedel, upphörande trädesbruk och vallodling, som kännetecknar modernt jordbruk, har sammantaget medfört att luddvårlöken inte längre kan överleva i åkermark. Växtplatser har förstörts i samband med anläggningsarbeten, uppodling och vägbreddning. Luddvårlökens nuvarande växtplatser på kyrkogårdar och i parker skadas om ogräsmedel används för att sköta gångar och grönområden. Den skadas också om blad och knoppar skyfflas bort för att hålla gravar och gångar på kyrkogårdar och i parker fria från vegetation.

Kyrkvaktmästare och kyrkogårdsförvaltning har ansvar för och kan informera personal och besökare på kyrkogårdar att luddvårlöken växer där. Vi måste alla medverka till att skydda denna sällsynta art. För att bevara luddvårlöken krävs att de platser där den växer skonas från ogräsbekämpning – såväl kemisk som mekanisk – under mars, april och början av maj månad. I så fall kan luddvårlöken återkomma och blomma även nästa år!

Luddvårlök växer också i sydöstra Danmark (främst Lolland, Falster och Bornholm), där den dock har försvunnit från många lokaler.

Om du vill läsa mer om luddvårlök eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärleväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärleväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för luddvårlök hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna. Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken